КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра економічної та соціальної географії

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Заступник декана з навчальної роботи
Володимир ПАСЬКО
«29» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ВИРОБНИЧА ПРАКТИКА

для студентів

галузь знань	**10– природничі науки**
спеціальність	**106 Географія**
освітній рівень	**магістр**
освітня програма	**Економічна та соціальна географія**
вид дисципліни	**обов'язкова**

Форма навчання	**денна**
Навчальний рік	**2023/2024**
Семестр	**2**
Кількість кредитів ECTS	**12**
Мова викладання, навчання та оцінювання	**українська**
Форма заключного контролю	**диференційований залік**

Викладач:

Нич Тетяна Василівна, кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р.

на 20__/20__ н.р. _____(_____) «__»___ 20__р

Київ 2023

Розробники: **Дронова Олена Леонідівна,** доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук

Нич Тетяна Василівна, доцент, доцент кафедри економічної та соціальної географії, кандидат географічних наук

ЗАТВЕРДЖЕНО
«13» серпня 2023 р.
Завідувач кафедри економічної та соціальної географії
_____ професор Костянтин МЕЗЕНЦЕВ

Протокол № 11 від «13» серпня 2023 р.

Схвалено науково-методичною комісією географічного факультету

Протокол № 6 від «28» серпня 2023 р.
Голова науково-методичної комісії _____ доцент Наталія КОРОГОДА
«28» серпня 2023 р.

ВСТУП

Виробнича практика є складовою освітньо-наукової програми підготовки фахівців освітнього ступеню «Магістр» галузі знань 10 «Природничі науки» спеціальності 106 «Географія» освітньої програми «Економічна та соціальна географія», входить до циклу обов'язкових навчальних дисциплін. Проводиться у 2-му семестрі для 1 курсу магістратури в обсязі – 360 годин (12 кредитів ECTS). Завершується практика захистом звіту на засіданні кафедри.

1. Мета практики. Закріпити і поглибити отримані теоретичні знання та практичні навички для прийняття самостійних рішень і професійного виконання робіт за обраною спеціальністю з метою формування здатності розв'язувати складні наукові задачі та практичні проблеми, включно з прийняттям рішень щодо відбору даних та вибору методів досліджень при вивченні географічних об'єктів і процесів у сфері регіонального розвитку на різних просторово-часових масштабах із використанням комплексу міждисциплінарних даних та в умовах недостатності інформації.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни:

- успішне опанування обов'язкових освітніх компонентів «Теорії просторової організації», «Сучасні дискусії в суспільній географії», «Географія ризиків та сталий розвиток»;
- практичні навички з проведення досліджень демографічних, соціальних, економічних, культурних процесів, просторових трансформацій;
- практичні навички з використання кількісних та якісних методів регіональних досліджень.

3. Анотація виробничої практики. Виробнича практика є складовою частиною загального навчального процесу і логічним завершенням навчального циклу першого року навчання майбутніх магістрів. Кожен студент отримує індивідуальне завдання, яке має бути вчасно та якісно виконане і оформлене відповідно до висунутих вимог. Зміст виробничої практики студентів освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» включає в себе також всю сукупність завдань, які потрібно виконати на робочому місці конкретної бази практики та передбачає збір і опрацювання джерел географічної інформації, проведення польових досліджень, опрацювання отриманої географічної інформації. Проходження практики буде сприяти засвоєнню сучасних методів та прийомів наукового аналізу суспільно-географічних явищ та процесів, оволодінню методами роботи з геопросторовою інформацією. В рамках практики студенти розвивають навички самостійного розв'язання суспільно-географічних проблем, знайомляться з роботою різних профільних установ та організацій. Під час проходження виробничої практики студенти повинні суворо дотримуватися правил охорони праці та протипожежної безпеки.

4. Завдання виробничої практики полягають у тому, щоб сформувати здатність:

- виявляти, ставити і вирішувати проблеми (ЗК3);
- приймати обґрунтовані рішення (ЗК4);
- проводити дослідження на відповідному рівні (ЗК8);
- здатність до наукового аналізу сучасних проблем та особливостей взаємодії природи й суспільства із застосуванням принципів раціонального використання територіальних ресурсів, основ законодавства у сфері природокористування, міського та регіонального розвитку і планування територій для розроблення пропозицій з оптимізації природокористування та забезпечення сталого розвитку регіонів (СК2);
- розробляти та сприяти впровадженню регіональних програм сталого розвитку територій, здійснювати геопланування територій різного ієрархічного рівня (СК4);
- здійснювати фахову оцінку програм, стратегій і планів розвитку територій, процесів глобалізації, регіоналізації та урбанізації у світі, проводити їхню суспільно-географічну експертизу та моніторинг (СК5);
- працювати в команді (ЗК5).

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та / або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	**Результат навчання**			
1.1	Методику комплексних соціо-економіко-географічних досліджень	*Самостійне навчання, співбесіди з керівником практики від установи*	*Поточний контроль, диференційований залік*	*до 10%*
1.2	Сучасні методи та прийоми дослідження суспільно-географічних явищ та процесів, методи роботи з геопросторовою інформацією	*Самостійне навчання, співбесіди з керівники практики від установи*		*до 10%*
1.3	Тематику та перелік робіт, які виконує установа в цілому та її структурні підрозділи, основні напрямки її діяльності, типи звітних документів установи та способи їх використання	*Самостійне навчання, співбесіди з керівником практики від установи*		*до 10%*
2.1	Проектувати, планувати і проводити наукові дослідження у сфері економічної та соціальної географії	*Індивідуальне навчання, самостійна робота та контроль керівників практики*	*Поточний контроль, диференційований залік*	*до 50%*
2.2	Проводити просторовий аналіз суспільно-географічних явищ і процесів	*Індивідуальне навчання, самостійна робота та контроль керівників практики*		
3.1	Здатність ефективно спілкуватися на професійному та особистому рівні, вміння донести і обґрунтувати власну думку, вміння працювати в команді	*Індивідуальне навчання та контроль керівників практики*	*Поточний контроль*	*до 10%*
4.1	Самостійність у прийнятті обґрунтованих рішень та розв'язанні поставлених в рамках практики завдань, забезпеченні якості робіт, що виконуються	*Індивідуальне навчання та контроль керівників практики*	*Поточний контроль, диференційований залік*	*до 10%*

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни / Програмні результати навчання	1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	3.1	4.1
1. Оцінювати результати власної роботи, демонструвати уміння працювати в команді (ПР02)	+	+	+	+	+	+	
2. Вміти виявляти, ставити та розв'язувати науково-прикладні проблеми, здійснювати критичну оцінку прийнятих рішень (ПР05)	+	+		+	+		+
3. Брати участь у розробленні програм та стратегій міського та регіонального розвитку, плануванні територій різного ієрархічного рівня (ПР07)	+	+		+	+	+	+

7. Схема формування оцінки.

Форми оцінювання: рівень досягнення всіх запланованих результатів навчання визначається за результатами письмового звіту, оцінки виставленої керівником практики від установи та керівником практики від кафедри.

Питома вага результатів навчання у підсумковій оцінці за умови її опанування на належному рівні така:

- ✓ результати навчання – **1.1 –1.3 (знання) -** до 10 % за кожен;
- ✓ результати навчання – **2 (вміння РН 2.1-2.2) -** до 50%;
- ✓ результати навчання – **3 (комунікація)** – до10 %.
- ✓ результати навчання – **4 (автономність та відповідальність) -** до 10 % .

Після закінчення терміну практики студенти звітують про виконання індивідуального завдання та програми практики в установі.

Форма звітності студента про проходження практики – *письмовий звіт та його захист на засіданні кафедри*.

Загалом формування оцінки спирається на «Положення про організацію освітнього процесу у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка» (друга редакція), що введено в дію Наказом ректора № 170-32 від 11 квітня 2022 року.

Шкала відповідності оцінок

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Не зараховано / Fail	0-59

ПЛАН-ГРАФІК ПРОХОДЖЕННЯ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

№	*Вид діяльності*	*Термін в тижнях / годинах*
Обґрунтування теми магістерського дослідження		
1	Обґрунтування теми магістерського дослідження, визначення його актуальності, мети, завдання, методів дослідження	1 / 30
2	Опрацювання вітчизняних і зарубіжних джерел за темою магістерського дослідження, оформлення списку опрацьованих джерел	1 / 30
Практика в установі		
1	Одержання і вивчення завдання на виробничу практику, оформлення на практику, знайомство з структурою та підрозділами базової установи, проходження інструктажу з техніки безпеки.	1 / 30
2	Виконання польових та камеральних проектно-пошукових робіт згідно завдань за затвердженим календарним графіком проходження практики	8 / 240
3	Написання та захист звіту про виробничу практику	1 / 30
Всього тижнів за планом		12 / 360

Практика розділена на два етапи: зимовий період (6 тижнів – 180 годин) та літній період (6 тижнів – 180 годин).

8. Підсумки практики. Оцінка результатів практики.

1. Після закінчення кожного етапу практики студенти звітують про виконання програми та індивідуального завдання. Форма звітності студента про проходження практики – письмовий звіт.

2. Письмовий звіт узгоджується з керівником практики від установи, подається на рецензування науковому керівникові та керівникові практики від кафедри.

3. У звіті мають бути відомості про виконання студентом завдань усіх змістовних частин практики, тобто індивідуального завдання щодо обґрунтування теми магістерського дослідження та виконання розділів програми практики в установі (установах), включаючи розділи з охорони праці та техніки безпеки, висновки та пропозиції, рекомендації тощо. Оформлюється звіт за вимогами, встановленими програмою практики.

4. Звіт із практики захищають студенти на засіданні кафедри під головуванням завідувача кафедри, у присутності керівників практикою від кафедри, та, по можливості, від установи. Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості і залікової книжки студента за підписами наукового керівника та керівника практики від кафедри.

5. Студенту, який не виконав програму практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно.

6. Підсумки проведення виробничої практики обговорюються на засіданні кафедри.

Д О Г О В І Р

про проведення виробничої практики студентів географічного факультету кафедри економічної та соціальної географії Київського національного університету імені Тараса Шевченка

№ _____ «____» _____ 20__ р.

Ми, що нижче підписалися, з однієї Сторони Київський національний університет імені Тараса Шевченка (надалі – Університет), в особі _____

_____

(посада, прізвище, ініціали)

діючи на підставі _____

(Статут, доручення, навчальні плани)

і, з другої Сторони _____

(назва підприємства, організації тощо)

(надалі – Підприємство), в особі_____

(посада, прізвище, ініціали)

діючи на підставі _____

(Статуту підприємства, організації тощо)

уклали між собою договір про таке:

1. Підприємство зобов'язується

1.1. Прийняти студентів на практику згідно календарного плану:

Прізвище, ім'я, по-батькові студента	Курс	Термін практики	
		початок	кінець

1.2. Призначити наказом кваліфікованих спеціалістів для безпосереднього керівництва практикою.

1.3. Створити необхідні умови для виконання студентами програми практики, не допускати їх використання на посадах та роботах, що не відповідають програмі практики та майбутній спеціальності.

1.4. Забезпечити студентам умови безпечної роботи на робочому місці, провести обов'язковий інструктаж з техніки безпеки (ввідний та на робочому місці). У разі потреби навчити студентів безпечних методів праці, забезпечити їх спецодягом, запобіжними засобами, лікувально-профілактичним обслуговуванням за нормами, встановленими для штатних працівників.

1.5. Надати студентам-практикантам і керівникам практики від Університету можливість користуватися кабінетами, лабораторіями, майстернями, технікою, бібліотеками, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики. Передбачити студентам практичні завдання згідно програми практики, проводити необхідний інструктаж з метою їх виконання. Сприяти студенту-практиканту в зборі матеріалів для виконання курсової, бакалаврської, дипломної роботи.

1.6. Забезпечити облік виходів на роботу студентів-практикантів. Про всі порушення трудової дисципліни, внутрішнього розпорядку та інші порушення повідомляти керівникові практики від Університету.

1.7. Додаткові умови

2. Університет зобов'язується:

2.1. За два місяці до початку практики узгодити з Підприємством програму виробничої практики та, не пізніше ніж за два тижні, представити список студентів, яких направляють на практику.

2.2. Призначити керівниками практики викладачів університету.

2.3.Забезпечити додержання студентами трудової дисципліни та правил внутрішнього розпорядку на Підприємстві.

3. Відповідальність сторін.

3.1. Сторони відповідають за невиконання покладених на них обов'язків щодо організації та проведення практики згідно з законодавством про працю України.
3.2. Договір набуває чинності після його підписання Сторонами.
3.3. Припинення дії договору з ініціативи однієї зі Сторін можливе за умови письмового повідомлення іншої Сторони не пізніше ніж за 30 днів до початку практики.
3.4. Договір складений у двох примірниках – по одному Підприємству і Університету.
3.5. Юридичні адреси сторін:
Університет: *01601 МСП м. Київ, вул. Володимирська, 64, тел. (044) 239-33-33*
Підприємство: _____

Від Університету: _____ Від підприємства:_____
«____»_____20___р. «____»_____ 20___р.